

Національний університет
«Одеська Юридична Академія»

Факультет прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції)

Кафедра криміналістики, судових експертиз
та поліграфології

Національний центр судових експертиз
при Міністерстві юстиції
Республіки Молдова

Міжнародна громадська організація
«Конгрес Криміналістів»

Одеський науково-дослідний
Інститут судових експертиз
Міністерства юстиції України

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«КРИМІНАЛІСТИКА МАЙБУТНЬОГО:
ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ,
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ,
ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ»

м. Одеса

05 червня 2026 року

КРИМІНАЛІСТИКА МАЙБУТНЬОГО: ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ, ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

5 червня 2026 р.

*Одеса
2026*

CRIMINALISTICS OF THE FUTURE: DIGITAL INNOVATIONS, ARTIFICIAL INTELLIGENCE, GLOBAL CHALLENGES AND THREATS

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

5 June 2026

*Odesa
2026*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 20 від 12 червня 2026 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №4 від 22 червня 2026 року)*

Криміналістика майбутнього: цифрові інновації, штучний інтелект, глобальні виклики та загрози: збірник матеріалів міжнар. наук.–практ. конф. (м. Одеса, 5 черв. 2026 р.) / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, В. Шепітько, Д. Колодін, А. Колодіна Л. Аркуша, та ін.]; Нац. ун-т «Одеська юридична академія», кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології; Національний центр судових експертиз при Міністерстві юстиції Республіки Молдова; Одеський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України, Міжнародна громадська організація «Конгрес криміналістів». Одеса: НУ «ОЮА», 2026. 564 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Криміналістика майбутнього: цифрові інновації, штучний інтелект, глобальні виклики та загрози», проведеної 5 червня 2026 року Національним університетом «Одеська юридична академія» за участю українських та іноземних науковців, судових експертів, представників правоохоронних органів, практиків, приватних експертів і здобувачів наукових ступенів. Матеріали присвячено криміналістичним інноваціям, цифровим технологіям, штучному інтелекту, розслідуванню злочинів у кіберпросторі, кримінально-правовим і кримінологічним викликам цифровізації, а також кримінально-процесуальним, оперативнорозшуковим та криміналістичним аспектам документування злочинів у цифровий час.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та дотримання принципів академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2026

© Автори статей, 2026

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 20, June, 12, 2026)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 4, June, 22, 2026)*

Criminalistics of the Future: Digital Innovations, Artificial Intelligence, Global Challenges and Threats: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 5 June 2026) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, V. Shepitko, A. Kolodina, D. Kolodin, L. Arkusha, et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine; International Public Organization «Congress of Criminalists». Odesa: NU «OLA», 2026. 564 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Criminalistics of the Future: Digital Innovations, Artificial Intelligence, Global Challenges and Threats», held on 5 June 2026 by the National University «Odesa Law Academy». The conference brought together Ukrainian and foreign scholars, forensic experts, representatives of law enforcement agencies, practitioners, private experts and postgraduate researchers. The materials cover criminalistics innovations, digital technologies, artificial intelligence, expert support for justice, investigation of crimes in cyberspace, criminal law and criminological challenges of digitalization, as well as criminal procedure, operational-search and criminalistics aspects of documenting crimes in the digital age.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions and adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations and reliability of factual information.

© National University «Odesa Law Academy», 2026

© Authors of articles, 2026

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ПРОКУРАТУРИ ТА СЛІДСТВА
(КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ)
КАФЕДРА КРИМІНАЛІСТИКИ, СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
ТА ПОЛІГРАФОЛОГІЇ
(м. Одеса, Україна)**

**NATIONAL UNIVERSITY «ODESA LAW ACADEMY»
FACULTY OF PROSECUTION AND INVESTIGATION
(CRIMINAL JUSTICE)
DEPARTMENT OF CRIMINALISTICS, FORENSIC EXAMINATIONS AND
POLYGRAPHOLOGY
(Odesa, Ukraine)**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ЮСТИЦІЇ
РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА
(м. Кишинів, Республіка Молдова)
NATIONAL CENTRE OF JUDICIAL EXPERTISE
MINISTRY OF JUSTICE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
(Chişinău, Republic of Moldova)**

**ОДЕСЬКИЙ НАУКОВО–ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
(м. Одеса, Україна)
ODESA SCIENTIFIC RESEARCH INSTITUTE
OF FORENSIC EXAMINATIONS
MINISTRY OF JUSTICE OF UKRAINE
(Odesa, Ukraine)**

**МІЖНАРОДНА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«КОНГРЕС КРИМІНАЛІСТІВ»
(Україна)
INTERNATIONAL PUBLIC ORGANIZATION
«CONGRESS OF CRIMINALISTS»
(Ukraine)**

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ:

Сергій КІВАЛОВ – Президент Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., академік;

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ ОРГКОМІТЕТУ:

Мінас АРАКЕЛЯН – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор;
Денис КОЛОДІН – декан факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор;
Лариса АРКУША – завідувач кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор.

СПІВОРГАНІЗАТОРИ:

Ольга КАТАРАГА – директор Національного Центру судових експертиз Міністерства юстиції Республіки Молдова, судовий експерт вищої категорії, д.ю.н.;
Пьотр ПЄТКОВИЧ – заступник директора Національного Центру судових експертиз Міністерства юстиції Республіки Молдова, судовий експерт вищої категорії;
Дмитро КІШКО – директор Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України;
Антоніна ЧЕРЕМНОВА – вчений секретар Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України, к.ю.н., доцент;
Валерій ШЕПІТЬКО – президент Міжнародної громадської організації «Конгрес криміналістів», д.ю.н., професор.

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ:

Дар'я МІНЧЕНКО – начальник відділу міжнародних зв'язків Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
Таїсія ІВАНІЙЧУК – директор наукової бібліотеки Національного університету «Одеська юридична академія», к.біол.н.;
Сергій СТАРОДУБОВ – декан факультету адвокатури та антикорупційної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
Богдан ФАСІЙ – декан факультету судового та міжнародного права Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент
Євген ХИЖНЯК – декан факультету цивільної та господарської юстиції Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент

- Віктор ЦИТРЯК** – заступник декана факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
- Юлія ГРЕСЬ** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
- Анна КОЛОДІНА** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
- Олександр ЧЕРНОВ** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії з галузі знань 08 «Право».

ГОЛОВА РОБОЧОЇ ГРУПИ:

- Анна КОЛОДІНА** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;

ЧЛЕНИ РОБОЧОЇ ГРУПИ:

- Вікторія ГРИНЕВИЧ** – в.о. директора Центру поліграфологічних досліджень та тестування, асистент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія»;
- Ірина ПИШНЕНКО** – провідний фахівець відділу ліцензування, акредитації та забезпечення якості освіти, асистент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія»;
- Олександра СТАУРСЬКА** – завідувач підготовчим відділенням, доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії з галузі знань 08 «Право».

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИПУСК / УКЛАДАЧІ:

- Лариса АРКУША** – завідувач кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор;
- Антоніна ЧЕРЕМНОВА** – вчений секретар Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України, к.ю.н., доцент;
- Пьотр ПЕТКОВИЧ** – заступник директора Національного Центру судових експертиз Міністерства юстиції Республіки Молдова, судовий експерт вищої категорії;
- Валерій ШЕПІТЬКО** – президент Міжнародної громадської організації «Конгрес криміналістів», д.ю.н., професор;
- Юлія ГРЕСЬ** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;

- Анна КОЛОДІНА** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
- Олександра СТАУРСЬКА** – завідувач підготовчим відділенням, доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії з галузі знань 08 «Право».
- Олександр ЧЕРНОВ** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії з галузі знань 08 «Право».

ЗМІСТ

Вступне слово С. Ківалова	36
Cuvânt de deschidere O. Cataraga	40
Вступне слово Д. Кішка	44
Вступне слово В. Шепітька.....	48

СЕКЦІЯ 1.

КРИМІНАЛІСТИЧНІ ІННОВАЦІЇ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СТРАТЕГІЇ ПОДОЛАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЗЛОЧИННИХ ЗАГРОЗ

ALIYEV Bakhtiyar Abdurahman ogly.....	52
HISTORY AND DEVELOPMENT OF MODERN FORENSIC SCIENCE (CRIMINALISTICS) IN THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN	

CATARAGA Olga.....	60
VIITORUL EXPERTIZEI JUDICIARE ÎN REPUBLICA MOLDOVA ȘI ÎN SPAȚIUL EUROPEAN	

АРКУША Лариса.....	64
ТЕОРЕТИКО–МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ УГРУПОВАНЬ	

БАСАЛЮК Наталія.....	70
ЦИФРОВІ ТА СУДОВО–ЕКСПЕРТНІ ДОКАЗИ У ПРОЦЕДУРІ ЕКСТРАДИЦІЇ ОСІБ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ	

ВАРИНСЬКИЙ Владислав.....	74
ПРИНЦИП HUMAN OVERSIGHT У КРИМІНАЛЬНІЙ ЮСТИЦІЇ: АДАПТАЦІЯ СТАНДАРТІВ EU AI ACT В УКРАЇНІ	

ГРЕСЬ Юлія.....	79
ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ПОВЕДІНКОВОГО ПРОФАЙЛІНГУ ТА ЦИФРОВОЇ АНАЛІТИКИ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КОРИСЛИВИХ ЗЛОЧИНІВ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	

ЗАГОРОДНІЙ Андрій.....	84
ВЗАЄМОДІЯ СУБ'ЄКТІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ АНАЛІТИЧНОЇ ПІДТРИМКИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	

КАРАМАН Микола.....	89
ОКРЕМІ ПИТАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОСУДДЯ ЩОДО ЗЛОЧИНІВ АГРЕСІЇ ТА ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
МИРОШНИЧЕНКО Юрій.....	93
ЦИФРОВА ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ЯК ЗАСІБ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ	
НЕДАШКІВСЬКА Ольга, ГУНЬКО Олександр.....	97
ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У СУДОВО–ЕКСПЕРТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ДОКАЗУВАННЯ, НОВІ ТЕХНОЛОГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ВИКЛИКИ ПРАВОСУДДЯ	
ОСТАПЕНКО Артур.....	102
ТЕХНІКО–КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	
ПЛАТОВСЬКИЙ Сергій.....	106
ДОСЛІДЖЕННЯ КОЛЕКЦІЙНИХ ТА ІСТОРИЧНИХ АВТОМОБІЛІВ В ПРАКТИЦІ ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬША	
САВЧУК Олена.....	110
ПОЧЕРКОЗНАВСТВО В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВІД КЛАСИЧНИХ ОЗНАК ДО НОВИХ МОДЕЛЕЙ ІДЕНТИФІКАЦІЇ	
САЛТИКОВ Олександр.....	114
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СУДОВО–ЕКСПЕРТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: МОЖЛИВОСТІ ТА РИЗИКИ	
СИДОРЧУК Інна.....	117
РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	
СМИРНОВ Максим.....	120
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ В ДАРКНЕТ (DARKNET)	
ТУЛЯКОВ Вячеслав.....	124
ЄВРОПЕЙСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО З ПРОТИДІЇ ВІДМИВАННЮ КОШТІВ: НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ	

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.33440>

Караман Микола

*доктор філософії за спеціальністю 081 «Право»,
соціальний педагог Відокремленого підрозділу «Об'єднане вище
професійно-технічне училище сфери послуг
Національного університету «Одеська юридична академія»,
м. Одеса, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8445-7021>
E-mail: karaman@onu.edu.ua*

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОСУДДЯ ЩОДО ЗЛОЧИНІВ АГРЕСІЇ ТА ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У тезах присвячено увагу аналізу сучасних викликів у сфері експертного забезпечення правосуддя. Проаналізовано доктринальні підходи до напрямків розвитку експертного правосуддя в умовах особливостей епохи цифрових технологій. Досліджено проблеми використання цифрових доказів задля забезпечення правосуддя. Розглянуто особливості проблем доказування з використанням цифрових технологій.

Ключові слова: експертне забезпечення правосуддя, злочини агресії, воєнні злочини, епоха цифрових технологій, цифрові докази.

Karaman Mykola

*Doctor of Philosophy in specialty 081 «Law»
Social educator of the Separate subdivision «United Higher Vocational and
Technical School of the Service Sector of the
National University «Odesa Law Academy»,
Odesa, Ukraine*

SPECIFIC ISSUES OF THE FEATURES OF EXPERT PROVISION OF JUSTICE IN RELATION TO CRIMES OF AGGRESSION AND WAR CRIMES IN THE ERA OF DIGITAL TECHNOLOGIES

Social educator of the Separate unit «Joint higher vocational and technical school of the service sector of the National university «Odesa law academy», Odesa, Ukraine

The abstracts focus on the analysis of modern challenges in the field of expert justice provision. Doctrinal approaches to the development of expert justice in the context of the specifics of the era of digital technologies are analyzed. The problems of using digital evidence to ensure justice are investigated. The specifics of the problems of evidence using digital technologies are considered.

Key words: expert justice, crimes of aggression, war crimes, the era of digital technologies, digital evidence.

В умовах збройної агресії російської федерації не викликає сумнівів актуальність дослідження забезпечення правосуддя щодо злочинів агресії та воєнних злочинів. В той же час, епоха цифрових технологій є передумовою виникнення нових викликів експертного забезпечення правосуддя, адже досить часто фізичного доступу до місця вчинення злочину не відбувається через бойові дії або окупацію, або ж багато злочинів вчиняються механізмами цифрової епохи.

За даними Офісу Генерального прокурора України, на початку 2024 року зареєстровано понад 120 тис. кримінальних проваджень щодо воєнних злочинів та злочинів агресії (це число взято з офіційного обліку) [1, с. 57].

Воєнні злочини та злочини агресії – це не лише рядок у правовому документі. Це ще й соціальна, політична та культурна історія – і це відчувається в реальному житті. Вони охоплюють багато різних дій: від умисних нападів на цивільне населення до руйнування культурної спадщини, від катувань до депортацій. У кожного злочину своя «специфіка», але всі вони ламають базові правила гуманності.

Під час війни в Україні такі злочини трапляються масово. Таке відбувається не з рідкісними випадками – а зі системними порушеннями, які повторюються. І тут додається ще одна складність: епоха цифровізації. Вона з одного боку полегшує збір і фіксацію доказової бази, а з іншого – піднімає питання, як саме досліджувати ці матеріали експертам (і як робити це якісно).

Як каже А.М. Бабенко, проблеми зі судовими експертизами у воєнних злочинах часто тягнуться за тим, як важко зібрати достовірні докази в зоні конфлікту [2, с. 36]. Але цифрова доба теж відкриває двері – і не порожні. Тепер можна документувати злочини по-новому, від супутникових знімків до розбору даних із соціальних мереж [3, с. 70].

Одна з головних труднощів – доказування. Дрібні нюанси тут вирішують усе. Традиційні методи – свідчення очевидців, експертизи, матеріальні докази – нерідко виходять недостатніми. У сучасних умовах цифрові докази стають дедалі важливішими: відеозаписи, записи з камер спостереження, дописи у соціальних мережах.

Україна не одна в цій проблемі. Є багато інших країн, які теж стикаються з воєнними злочинами. Міжнародні трибунали (ICTY – Міжнародний трибунал по колишній Югославії, ICTR – Міжнародний кримінальний трибунал з Руанди, МКС – Міжнародний кримінальний суд) уже напрацювали певні стандарти – і це дає хоч якусь опору. Такі орієнтири допомагають порівнювати підходи й вимоги, коли йдеться про розслідування та судовий розгляд.

ICTY визнавав навіть одиничні факти порушення міжнародного гуманітарного права достатніми для кваліфікації злочину. МКС активно використовує цифрові докази, зокрема матеріали OSINT. Українська практика поступово інтегрує ці стандарти, але водночас формує власну доктрину.

Буткевич В. Г. у своїй статті «Міжнародне кримінальне право та українська практика» наголошує, що українське законодавство має бути узгоджене з міжнародними стандартами, зокрема нормами Римського статуту МКС [4, с. 20]. В той же час, формальна гармонізація не гарантує ефективності. Україна має власний контекст – масові злочини на території держави, яка водночас прагне інтеграції до ЄС. Тому гармонізація повинна бути не лише формальною, а й практичною.

В умовах сучасної війни в Україні воєнні злочини стали предметом не лише кримінального переслідування, а й міжнародної політики та суспільної пам'яті. Як зазначає Александренко О., криміналістичне та судово–експертне забезпечення правоохоронної діяльності в умовах воєнного стану має бути системним і включати створення спеціалізованих слідчих груп [5, с. 49].

Однак сама ідея спеціалізованих груп потребує розширення. Воєнні злочини охоплюють не лише юридичні факти, а й психологічні травми, технологічні виклики та політичні наслідки. Тому слідчі групи повинні бути міждисциплінарними, включати юристів, експертів з цифрових технологій, психологів, соціологів і навіть істориків. Це дозволить уникнути вузького формалізму й забезпечити більш глибоке розслідування.

Важливо також враховувати, що кваліфікація воєнних злочинів не може ґрунтуватися лише на формальних ознаках складу злочину. Вона повинна враховувати контекст – політичний, соціальний, культурний. Лише тоді правосуддя буде не лише юридично правильним, а й морально переконливим.

Також, цифрова криміналістика вже стала окремим напрямком науки. Шевчук В. М. визначає її як ключовий інструмент доведення воєнних злочинів [3, с. 72]. Водночас Ткачук Т. Ю. та Оніщенко В. Г. акцентують на проблемі достовірності цифрових доказів [6, с. 91]. Це питання є критичним, адже відеозаписи, дані з камер спостереження чи дописи у соцмережах можуть бути змонтовані або сфальсифіковані. Саме тому необхідно створити національні стандарти перевірки цифрових доказів, які б гарантували їхню автентичність.

Перспективними є технології OSINT (Open Source Intelligence), що дозволяють залучати дані з відкритих джерел, та блокчейн, який може забезпечити неперервність ланцюга збереження доказів. Використання блокчейну здатне стати «золотим стандартом» для збереження цифрових доказів, адже воно не лише технічно унеможливорює їхню зміну, а й підвищує довіру суспільства до правосуддя [7].

Правосуддя у сфері воєнних злочинів має бути не лише формально правильним, а й морально переконливим. Якщо суспільство сумнівається у достовірності доказів, навіть юридично бездоганне рішення може втратити легітимність.

Тому судові процеси повинні бути максимально прозорими, а суспільство має мати доступ до інформації про злочини та їхнє розслідування. Лише тоді

правосуддя стане не лише юридичним, а й суспільним актом, що зміцнює довіру до держави та її інституцій.

Це особливо важливо в умовах війни, коли суспільство переживає травму і потребує не лише покарання винних, а й підтвердження того, що справедливість існує. Таким чином, довіра суспільства стає ключовим фактором успіху правосуддя. Українська система експертного забезпечення правосуддя стоїть перед історичним викликом. Воєнні злочини та злочини агресії – це не лише питання права, а й питання справедливості, пам'яті та майбутнього. Якщо національна система експертного забезпечення правосуддя зможе побороти виклики, які постають перед нею в умовах злочинів агресії та воєнних злочинів в епоху цифрових технологій це дозволить не лише якісно розслідувати злочини, а й підвищити довіру суспільства до правосуддя.

Перелік використаних джерел:

1. Бундз Р., Яровик Д. Воєнні злочини в кримінальному праві України. *Юридичні науки*. 2023. № 2. С. 55–63.
2. Бабенко А. М., Матвеевський О. В., Саїнчин С. О. Проблеми проведення судових експертиз під час розслідування воєнних злочинів. *PDU*. 2024. № 1. С. 33–41.
3. Шевчук В. М. Цифрова криміналістика: воєнні виклики та нові завдання. *Вісник НАПрН України*. 2023. № 4. С. 67–75.
4. Буткевич В. Г. Міжнародне кримінальне право: сучасні виклики. *Юридична Україна*. 2021. № 3. С. 15–23.
5. Александренко О. Криміналістичне та судово–експертне забезпечення правоохоронної діяльності в умовах воєнного стану. *Наукові праці НАВС*. 2023. № 2. С. 49–55.
6. Ткачук Т. Ю., Оніщенко В. Г. Проблеми достовірності цифрових доказів у кримінальному процесі. *Юридичні науки*. 2025. № 1. С. 91–98.
7. Степаненко Н. Використання технологій блокчейн у кримінальному процесі. *Вісник НУ «Львівська політехніка»*. 2025. № 3. С. 104–110.